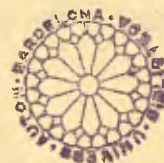

OFRENA

ORGUE DE

"NOSTRA PARLA"

Catalunya a l'Argentina, per ANTONI DE P. ALEU.

Per les nostres terres, per JOSEP BARÓ.

Circular endressada als socis de «Nostra Parla».

Poesies de XAVIER CARBÓ MAYMÍ i de GUILLEM COLOM.

DE LES NOSTRES TERRES.

BARCELONA · CIVTAT D'AMALORCA
PERPINYA · · VALENCIA

ANY II - NUM. 8.

20 C.^{TS}

GRANS TALLERS METALÚRGICS
DE
MARIAN RAMONET

Carrers de Sant Pau, 46 i Mendizàbal, 25-BARCELONA

ESPECIALITAT EN LA FABRICACIÓ DE TOTA CLASSE D'ARQUES DE
SEGURETAT, BASCULES, BALANCES, PESOS, PREMSSES PER A COPIAR,
CARRETS, CUINES, DEPOSITS, TORRADORES I MOLINETS, PER A
CAFE, ESTUFES, FORNETS, PORTES FOGAINA, ENGRAELLATS, DES-
: : : : : AIGUES I DE VARIS ARTICLES SIMILARS : : : : :

CASA FUNDADA L'ANY 1830

ARQUES
PER A VALORS
BÀSCULES

PER A CARROS I VAGONS
Fills de A. ARISÓ

Sans, núm. 12

Telefon H. 397

BARCELONA

OFRENA

FARRÓ-LL.

ORGVE DE "NOSTRA PARLA"

AGRUPAMENT DE BALEARS, CATALANS, ROSSELLONESOS
I VALENCIANS

REDACCIONS.—BARCELONA: Aragó, 228

CIUTAT DE MALLORCA: Sant Bartomeu, 17, pral.—PERPINYÀ: Llanterna, 7, bis.

VALENCIA: Eixarchs, 17, 2.^{on}

Deferents amb totes les opinions, que sien llealment exposades, per a assolir el desvetllament nacional dels pobles amb personalitat pròpia, insertarem en aquestes planes els treballs publicables que se'ns enviïn, advertint que l'admissió d'un article, no significa que aprovem les orientacions que pugui donar son autor.

SEGONA ÈPOCA - ANY II : NÚM. 8

MARS DE 1918

CATALUNYA A L'ARGENTINA

Quan els atzars de la vida ens porten lluny de la Pàtria, és quan és més intens l'amor que sentim per ella.

Es allavors quan coneixem millor les virtuts i els defectes dels nostres germans de raça, la formosor de les nostres muntanyes bellament ondulades, la blavor del nostre cel, l'exuberància dels camps verdejants, la grandesa del mar inquiet i eternament agitat que panteja com un pit i la bellesa de les platges amarades de llum, grogues de sol, netes i oloroses.

Els catalans, especialment els que's troben en els pobles hospitalaris d'Amèrica, han procurat sempre enaltir el nostre verb nacional i mantenir la llur catalanitat.

Catalunya ha sigut sempre terra de llibertat i de tolerància. Els catalans saben conviure fraternalment amb la gent de altres terres, sense perdre llur personalitat inconfundible. Respectem els costums i creències que donen un caràcter propi i especial a cada poble, i sabem veure en cada home un germà.

Per això no és de estranyar que'ls nostres germans de Pàtria, que viuen lluny de nosaltres i ofereixen llurs energies als pobles joves i generosos d'Amèrica, siguin volguts i respectats.

Els catalans residents a l'Argentina, ja fa temps estan realitzant una obra eminentment patriòtica. Aquell estol de bons catalans, tenen sempre els ulls fets a Catalunya i viuen espiritualment units amb nosaltres. En el Casal Català de Bons-Aires, hi batega l'esperit de la Catalunya renaixent. No poden pendre part directa en les nostres lluites, pero procuren contribuir a l'engrandiment de la nostra terra.

L'amor a la terra nadiua els ha unit i quan l'amor uneix es realitzen grans obres. Les nostres escaïentes cançons populars, en les quals hi batega l'ànima immortal del nostre poble, són bellament cantades pel notable Orfeó que sosté aquella patriòtica entitat. Les obres capdals de la nostra literatura són amb fruïció llegides i les obres escèniques dels nostres millors dramaturgs són amb entusiasme representades.

Recentment han commemorat el X aniversari de la fundació dels Jocs Florals, oferint la presidència de la festa de les lletres catalanes, a l'il·lustre patrici Doctor Antoni de P. Aleu, que amb la seva cultura i el seu patriotisme, ha sapigut conquerir amb justícia una sòlida reputació. Per noves que hem rebut sabem que la festa obtingué un gros èxit. Per a que'ls nostres amics i llegidors, coneguin l'obra que realitzen

aquells bons catalans, als quals Nostra Parla, vera representació de la gran família catalana, saluda amb gran efusió, transcribim íntegre el discurs presidencial:

Senyores:

Senyors:

La pensada del «Casal Català» de instituir, fa deu anys, aquesta festa de Amor, de Fé i de Pàtria, fôu verdaderament, una inspiració de intensa finalitat patriòtica.

La col·lectivitat catalana, radicada dispersadament en aquesta banda del Plata caudalós, suraba, çà i enllà, com nau sense timó per les mars de la vida argentina, propensa a ésser engolida per altres agrupacions connacionals, tota vegada que cap de les institucions que havia constituït importaba una realitat distinta de les similars de procedència ibèrica, per més que ses respectives cartes orgàniques les hi donaven caràcter regional i els hi determinaven finalitats especials que les allunyaven de les demés. Totes elles es ressentien de manca de orientació, a més de manca de energies en son govern i de encoratjament en sos associats. Eren doncs, entitats xorques a tota obra de millorament col·lectiu. La catalanitat dels catalans, fins allavors, es reduïa a inscriure en els segells socials «català» o «catalana», i això, encara, més que com manifestació de sentiments patriòtics, com esperit de protesta o rebeldia.

La primera entidad establerta aquí per catalans, fou l'actual «MONTE PIU DE MONTSERRAT», que s'anomenà «Societat Catalana», segons uns, per rebutjar, d'aquest modo indirecte, la denominació, mortificant per nosaltres, que ordinàriament els criollos argentins aplicaven a tots els de la península ibèrica; segons altres, el nomenar-se «catalana» era una protesta contra l'esperit uniformista imperant aquí com enllà dels mars, i una revolta contra tots aquells que aloure'ns parlar la nostra dolça llengua ens apostrofaven dient-nos que parlessim «en cristiano.»

Aquesta increpació, per a nosaltres despectiva, malgrat ferir greument nostra catalanitat, no fou, però, ni rebutjada com calia, ni vençuda com devia, perquè entre els elements de la col·lectivitat no hi havia nord, ni masculinitat, ni cohesió; i la manca de aqueixes virtuts atuí l'altiu caràcter de molts que acoquinats davant la lluita que amenaçava son present, obscur de si, i son esvenidor sense horitzons, prescindiren,

fins en ses relacions més íntimes, de l'ús de la llengua nadiua, i emplearen la de Castella, que malparlen i profanen de una manera vergonyant. De aquests, malhauradament, encara en queden.

Quan en temps més propers, el temperament generós de l'il·lustre Lluís Castells, amb gest masclé—emanació dels sentiments patriòtics que duia arrelats en son cor—feu cisellar en la façana de l'hostatge del «Centre Català» les paraules «Catalunya-Avant», fins aquells que deien combregar en nostre credo polític i que acceptaven per a Catalunya una autonomia *bien entendida*, cregueren que s'havia superat el comble de nostres aspiracions col·lectives,—que els enemics de nostra terra o els envejosos de llurs avenços calificaven de insolències patriòtiques—perquè no capien, ni podien capir, la idealitat i la justícia amb que aquelles paraules encloïen nostres més pregonas esperances.

Aleshores, el «Centre Català», fent-se càrrec dels fins fonamentals de sa existència, i encoratjat amb el programa que com bandera social escrigué En Castells en sa carta de donació del Palau a Espanya, es proposà fer obra verdaderament patriòtica; i considerant amb l'immortal mestre Aguiló que:

poble que sa llengua cobra—se recobra a si mateix

procurà fer reviure entre nosaltres l'ús de nostra llengua nadiua, la que mamàrem en els murgons materns i amb que aprenguerem a parlar amb Déu; i emprengué a tal amb èxit sorollós, la tasca de fer representar en son escenari les millors obres de la dramàtica catalana, que interpretades per elements tant valiosos com modestos, omplenaven, a vessar, la espiosa sala d'espectacles de la societat.

Però aquella campanya fou molt curta, per dissort. Les obres catalanes foren aviat eliminades de les festes, posant-ne de tart en tart en escena, o alternant-les amb obres castellanes de genre i gust moderns, completament contràries a la nostra idiosincrasia col·lectiva: Els catalans es retregueren de semblant classe de espectacles, i així la tasca feta amb tanta cura, el terreny guanyat amb tanta insistència, els esforços fets amb tants sacrificis, se malograren del tot.

Altra vegada la catalanitat dels que aimant a Catalunya sobre totes les coses i ansiaven la integral reconstitució de nostra antiga nacionalitat, s'esvaïa o quedava arraulida en les fosques tenebres pintades pel Dant; quan sobtadament, aparegué entre nosaltres, com benefactora plu-

ja, un brau estol de joventut, vinguda adés de nostra terra, que enamorada de la pàtria aimada portava animosa, dins l'estoig de son cor apassionat, llevors de l'arbre de les reivindicacions de Catalunya, que es proposava fer reviuire aquí.

La empresa era arriscada. La indiferència dels uns, el cansament dels altres i la fredor dels més feien difícil la escomesa. Més ells—hi ha que fer-los-hi aquest honor—no s'acobardaren. Freturosos escatiren opinions d'experts; i encara que tantost entre no gaires trobaren terreny adequat, es llençaren valerosos a la feina. Sense fatiga ni descans solcaren la terra amb la rella de son roent entusiasme; sembraren la llevor, amarada amb la fé puríssima que els alenava, i la colgaren amb el caliu amb que en sos cors s'hi arboraven els ideals d'amor a la família i a la Pàtria.

I la llevor germinà, sortosament, en la terra conreuada; i nasqué un plansó ufanós que resistent als oratges i tempestes de tota mena que de dins y de fora de nostre clòs violentament el saccejaven i vinclaven, cresqué poderós i fort, baix qual gemat brancatje s'hi cobejaven joiosos sos sembradors, que aixecant un entusiasta i fervorós himne a la Pàtria anyorada, li bastiren el temple que encertadament batejaren amb el nom de «Casal Català». I des de allavors aquells ideals i aquelles esperances de progrés polític, social i cultural feren esplet, tornant-se encoratjadora realitat.

Pera assolir aquests resultats, el «Casal Català», de primer entuvi, usà la més poderosa palanca de la civilització moderna: *la cultura* dels individus i de les col·lectivitats. A tal fi començà per establir en son hostatge aules aon, petits i grans—que en bon aplec les freqüentaven—rebien lliçons de diverses matèries, de necessitat per la vida espiritual i de immensa valua per la vida material. Ensemps, quasi, recordant-se del gloriós «Orfeó Català», portaveu de la Catalunya nova, n'instituï aquí un rebrot, baix qual Senyera s'hi aplegaren elements importantíssims, que han dut arreu, amb èxits esclatants, i onejant nostra barrada bandera, les pregones cançons de la Pàtria, el ressò de les virtuts de nostra terra i el braó poderós de nostra gent. I, per fi, recordant que han estat els Jocs Florals els despertadors de nostres ansies de renovellament, instituï aquesta famosa festa, que més que cap d'altra ens transporta a nostra Catalunya, fent-nos respirar amb son verb—vara

màgica de nostra renaixença i de nostre engrandiment—el flaire sanitos de ses montanyes anyorades i bategar nostres cors amb les remembrances de les gestes de la nostra història. La festa d'avui en podem dir la festa major dels catalans de l'Argentina, doncs que ens aplega a tots en son entorn; festa que ansien els poetes, anhelosos de poguer ofrenar a llurs regines el premi cobdiciat per sa inspiració i per sos cants, i que cofoies esperen amb afany les gentils noies, espectadores entusiastes d'aquests solemniais tornetjos.

D'aquesta manera el «Casal Català» ve omplenant sa patriòtica finalitat; i dona satisfacció pregona, veure l'animada vida de son hostatge, embaumat de sentors d'un patriotisme puríssim, aon hi punteja airoses sardanes l'Esbart Dançaire; aon s'hi ouen les harmonioses veus de son llorejat Orfeó—que dedica ses vetlles i ses festes al estudi de cançons que enalteixen nostra parla nadiua i nostre verb—i aon s'hi veuen reprouides en son bonic escenari les gestes de nostra terra i els costums de la nostra gent.

Ja veieu, doncs, com aquesta festa, que tant dolços records ens porta a l'ànima, sigué una bona encertada del «Casal Català» instituir-la i continuar-la deu anys fa, i cada vegada amb més brillantor i més entusiasme. Per ella, un cop al menys cada any, Catalunya viu amb nosaltres i nosaltres amb Catalunya; per ella, un cop al menys cada any, rememorem les dolces consuetuts de nostra terra, fruïm les belleses de sa parla i ens encisem amb els records de sa daurada història.

Aqueix esclat de florida de la diada d'avui fora de sentir que no granés. Si a mesura que han crescut i s'han arrelat en el cor els sentiments catalanistes, ha augmentat nostra catalanitat per modo satisfactoriament progressiu, no devem deturar-nos en el camí del mellorament individual i col·lectiu. A lograr-ho devem posar-hi tots els nostres afany i tots els nostres sentits, que no és propi d'un exèrcit disciplinat i intel·ligent abandonar ses posicions, ni propi d'homes moderns acceptar un estancament precursor de la mort.

Permeteu-me, doncs,—ja que alguns, amb més galanteria que justícia em titllen de patriarca dels catalans que aquí convivim—que, com un dels de la antigor, des d'aquest setial aon m'hi han dut mos anys, que no mereixements i virtuts meves, vos cridi la atenció respecte dos punts que judico deuen merèixer la atenció de

tots els bons catalans per a que aquesta festa ens sigui profitosa.

Es un, la necessitat d'aixamplar els motllos de les societats catalanes existents en aquest indret del món. Are per are totes són el que foren des de sos començos. Constituïdes responnent als temps i a les circumstàncies, no han avençat.

La major part dels avenços, en tots els ordres de la vida, no poden realitzar-se sense disposar de cabals, i les societats nostres—que viuen migradament, amb recursos escassíssims, que moltes vegades són obtinguts d'estalvis de anys millors—es veuen, per'xò, impedides de intentar cap reforma.

Si cerquem el perquè de la crisi econòmica que nostres societats pateixen, trobarem son origen en dugues causes principals, si no úniques: excés de despeses pel propi manteniment i pobresa de realitats en els benifets que prometen a sos coassociats.

Aqueixos inconvenients, però, es vencen, com ho han fet en altres indrets, mitjansant una evolució que les tregui de l'estat d'estancament estatutari, que les condueix a un anorreament total per dins de poc.

Recordem que els coterranis que venen a raure entre nosaltres, perseguint l'ideal de millorament que a tots ens ha portat aquí, no troben—com no hem trobat tampoc nosaltres al arribar a aquestes platjes—en cap de les societats catalanes, lo més elemental que deuria trobar-s'hi per satisfer les necessitats, del cos y del esperit. La ajuda mútua en cas de malaltia; l'esbargiment honest; la cultura intensa que proporcionen les societats.

Altra cosa fóra si aquells benifets, ampliats, s'acompanyessin dels que reporta la cooperació en tots els caires de la vida: la protecció a l'obrer desenferrat, i trobessin ademés, mantingudes per nosaltres, una borsa de treball; un centre informatiu: un lloc de exposició de l'activitat i avenços del comerç i de la indústria dels catalans.

Aquestes reformes, indispensables al millorament col·lectiu, són, en sa quasi totalitat, fàcilment realitzables. Tots els principis socials moderns, fins els més radicals, són susceptibles de implantació quan se proposen lograr-ho una voluntat ferma, una decisió pregonna, un caràcter robust, un seny desapassionat. Col·lectivitats germanes han realitzat, en altres encontrades de l'Amèrica, semblant evolució amb la revització i fusió dels organismes socials; i si per altres l'aixamplament de la bandera de llurs finalitats

ha estat un millorament de vida, per nosaltres és ademés un deure, qual compliment no podem ajornar si volem que nostra col·lectivitat ocupi el lloc que deu per son nombre i per son esperit altruista i progressiu.

Als caps directius de les entitats catalanes correspon, en primer terme, l'estudi i resolució d'aquest problema vital, i prego als qui m'honoren escoltant-me, com als que es troben fora d'aquest clos, que gelosos del benestar col·lectiu es preocupin de la realització del pensament emès.

La florida d'aquesta festa deu granar, també, en favor de la nostra Catalunya. Els avenços que ha obtingut i de que ens vanterem, venen de cinquanta anys en aquesta part: venen de la restauració dels Jocs Florals; venen de la resurrecció de nostra llengua. Nosaltres, fills amorosos d'aquell verger de nostres somnis, devem procurar que sa parla, aquella que millor que cap altra ens serveix per a donar sortida als sentiments de nostre cor, sigui parlada per tots, depurada de tota corrupció o barreja de mots estranys. Devem fer parlar-la a tots quans conviuen amb nosaltres, sobre tot a nostres mullers i a nostres fills.

Devem fer-los-hi conèixer a tots el passat històric i el pervindre esplendorós que l'esforç, intel·ligent de nostres homes té reservat a Catalunya, perquè la aimin de tot cor i amb tota la ànima, com l'aimem nosaltres.

Això podem lograr-ho amb un petit esforç individual, i ajudant a la benemèrita «Protectora de la Ensenyança Catalana», palanca poderosa que s'ha emprés la tasca patriòtica de la formació de la verdadera catalanitat. Fem-ho, senyors, que així la que estimem com a mare carinyosa, la deu de nostres idealitats patriòtiques, la que desperta les més pures emanacions de nostre cor, veurà, amb goig intens, que els seus fills, tots, enllassades les mans en germanal sardana, ni pel temps ni per la llunyania que els separa de ella, la oblidin ni la pretereixin.

I ara, senyores i cavallers, deixem pas als poetes, als cantaires inspirats de nostre Amor, de nostra Fé i de nostra Pàtria, per a que vinguin a rebre de mans de la gentil regina el premi obtingut per sa poderosa inspiració.

Desembre 16-1917.

PER LES TERRES CATALANES

PER JOSEP BARÓ

Tantmateix els cercols concèntrics, amb els que En Prat de la Riba, simbolitzava l'expansió de les ideologies en l'història, aquí, a casa nostra es mouen d'una manera ben pausada. Fa molts dies que hi ha com un estancament, com una interrupció en el dinamisme ideològic del nostre poble. L'avenç endins de son esperit de la convicció de una personalitat pròpia; la plena consciència de responsabilitat que adquirirà quan sigui completament sadollat que per damunt de tot és català i com a conseqüència d'aquesta consciència de responsabilitat, la fretura subsegüent per a la restauració de totes les valors nacionals basades en el nexa primitiu, en la pedrera fonamental que és la llengua, no ha esdevingut encara o bé potser nosaltres que acostumem a mirar les coses, sense unes ulleres doctorals i aconxades no ho havem vist.

Però en nostres peregrinatges per les terres endins, enc que augmentada la visió per l'entusiasme juvenil, enc que defugint l'examen psicològic dels pobles també de la realitat, perquè els moments en que se'ns oferien tenien un fals aspecte, il·luminats com estaven per l'artificiositat del ambient de miting o de la festa no hi havem vist jamai, entenguis bé jamai, aquella plenitud, aquell madurament, que en aquell que demana sa majoria d'edat, s'ha de exigir. Hi ha hagut una artificial circumscripció de les valors nacionalistes, en un nucli determinat de població, i ens atrevim a dir-ho, mantes vegades, en un determinat nucli polític. Les valors de la nació, com a basades en la tradició, han de tenir una fonda arrel espiritual i no solsament l'han de tenir, que les nostres ja la tenen, sino que per aquells que vulguin actuar de cap-devaners, i inscriurers com a definidors, s'han de exposar i propagar. Si'n fem solsament de la defensa de l'ideal nacional, una marca de fàbrica més, política, exclusivista i absorbent, negant totes les demés realitats vives, lligades amb els moviments més generals, amb els dinamismes ideològics d'una valor universal, necessàriament n'esdevindrà un estatisme perniciosíssim, una quietut en el moviment ascensional, que si no

causa mals més greus, al menys destruirà la valor preciosíssima de l'inèrcia adquirida. Si no tenim fita la vista enrera, per a saber-ne el camí per l'endavant, correm perill, defugida tota espiritualitat, de convertir agrupacions que gairebé hauria d'animar un ideal religiós, en una cambra de corredors de comerç, atents sempre al últim telegrama, per a aprofitar l'avinentsa d'una jugada ventatjosa.

Ens en havem cuidat molt poc de que'l poble de Catalunya, s'enterés de la seva catalanitat. Moltes encontrades no n'han sentit parlar de la valua com a constitutives d'una entitat real i vivent, més que en les jornades electorals, quan la suspicàcia malevolent dels pobles era més desperta que mai, i devia la nova doctrina necessàriament irritar-la i posar-la alerta. I entenguís, que ja no parlo d'aquells llocs, an els qui l'arbitrarietat governamental, amb una antelació gelosa negà'l dret a ésser closos en la cleda esplèndida de les quatre provincies *del antiguo Principado catalán*, com diria algún governador militar.

Perquè encara que la absurda delimitació, protestada en tots els discursos més o menys patriòtics, amb els consegüents *floreos* històrics, sigui un insult i una mutilació vergonyosa, estem empero a punt d'acceptar-la tots, per la força del fet consumat. Jo rares vegades he sentit que ningú parlés del irredentisme Ribagorçà. No crec que siguin gaires, fins ara, els que han tingut un pensament, per la petita germana foragitada per gent estranya de casa, i gairebé oblidada del tot, en la riquesa i bonança de les primaveres governamentals. No crec que, fóra de les propagandes electorals últimes, haguessin sentit les comarques catalanes, catalaníssimes de Benabarre, alt Ribagorçà fins a Graus, Fraga fins a Casp, per la ribera baixa del Cinca i esquerra del Ebre, que ningú els parlés de Catalunya. Pot ser si que hem deixat la casa una mica bruta per anar a escombrar, tafanerots, la casa dels altres, que'm sembla que hi estaven força be amb el seu desvagament.

CIRCULAR ENVIADA PER "NOSTRA PARLA"

AMB MOTIU DEL SEU CAMBI D'HOSTATGE

Benvolgut consoci:

Degut al constant creixement de «Nostra Parla» i desitjant aquest Consell Directiu donar impuls a l'obra patriòtica que al constituir-se s'imposà realitzar, ha acordat deixar son estatge provisional i fixar-lo definitivament, mentre les circumstàncies no aconsellin el contrari, al carrer de Boters, 16, 1.er, 1.^a

Per a que «Nostra Parla» pugui constantment estar en contacte amb els pobles amb els quals estem units espiritualment pel nexa de la llengua i per a donar compliment als acords de la junta i atendre degudament tots els treballs que tendeixin a la divulgació dels nostres ideals, s'ha cregut convenient nomenar un oficial de secretaria, el qual prestarà servei tots els dies feiners de 7 a 8.

Aquest Consell Directiu desitjaria estar ben compenetrat amb els estimats companys que han volgut acoblar-se sota la desvetlladora bandera de «Nostra Parla» i que totes les energies s'apleguessin i tots els entusiasmes s'unissin per a lograr l'expansió dels ideals que'ns agermanen. Desitjaria també una col·laboració

constant amb tots els socis, una unió íntima i persistent i una actuació ben fecunda.

An aquest fi invitem a tots els socis en general, per a que si ho creuen convenient, facin conèixer per escrit llurs iniciatives, procurant, naturalment, que aquestes estiguin d'acord amb la finalitat de «Nostra Parla». Totes les iniciatives seran amb simpatia estudiades i si són factibles de realització i convenients per a «Nostra Parla» seran admeses i posades en pràctica.

Aquest Consell Directiu, que s'imposà el deure de treballar constantment pel bé de la nostra estimada entitat, té con ès natural iniciatives propies, però creu que també són dignes de tenir-se en compte les que sien suggerides per l'entusiasme i patriotisme dels socis que representa.

Tots, doncs, devem treballar fortament units, amb una gran germanor, amb seny i bona voluntat, per a que ben tost sia un fet l'enyorat desvetllament dels pobles germans, amb els quals devem formar la gran família catalana.

Aprofitem l'avinencesa per a saludar-vos afectuosament.

EL CONSELL DIRECTIU

POESIA CATALANA

PSALM ESPIRITUAL

Senya el meu front ma divinal aimia
a un gràcil gest de ta maneta blanca,
en nom de la sagrada poesia
qu'aquest mati floria
al cim de cada tremolosa branca.
Fes ressonar a dins l'ànima mia
com el murmur de la font que canta
pel mig de les garlandes de falsia,
la màgica harmonia
del nom que mil vegades resaria
capell en mà, com una estrofa santa.
Com la rodella en camp d'atzur encesa
que brilla dins mon ideal escut,

tórtora humil de l'alta solitud,
jo vui portar a sobre'l cor opresa
la rodella ont és fidelment impresa
la traça fefaent de ta virtut
i el perfil grec de ta immortal bellesa.
Perfuma un poc ma arrebosada vesta
al cascadeig del teu parlar sonor
qu'escampa la sentor
de mareselva en flor
i el pastoral perfum de la ginesta.
Jo soc un viador
que vinc a tu tot coronat de festa,
i tu ets la mata de marduix modesta

qu'apenes gosa alçar un xic la testa
i endins dels aires esponjar sa olor.
Papelloneja entorn de ma mirada
qu'explora del teu front la serenor
com una nau llençada
damunt la mar crespada
a ont hi ting de naufragar d'amor;
i't pararé, ma blanca papellona,
la conca de la ma,
per a que, aixís, retuda de volar
a deslaçar-te et paris una estona.
Lliga'm les mans, aimia amb les cadenes
que en sa formal l'infant-amor forjà
de la negror de tes rullades trenes
que són de gemes plenes
que la rosada acaba de plorar.
Soc ton esclau; escarcellera amor.
Serà mon cant de blasme o de llaor?
Ton braç m'entorna'l coll com una argolla,
i de mon ser no ting esma tant sols.
M'abraço com el roure antic l'eurera.
Ta negra cabellera
me té fermat a ta fortuna folla
i no vui res si no lo que tu vols.
Posa en mos llavis ton segell reial
perquè de tú no digui res de mal.

*
* *

Amor, amor, que dolçament t'exhales
com un aroma etern a sobre mi,
si jo tingués les teves rosses ales
banyades en riells de serení,
a encontre de l'aimada
ma ràpida volada
desplegaria igual que un querubí,
i soplegant les ales per les puntes
les mantindria llarga estona juntes,
i m'eistara sempre més allí,
vetllant mon arca de la llei sagrada,
per tal que aixís, la terrenal bravada
no'm mustigués l'amor a mig-florí.
Oh si demunt les gerdes galtes d'ella
se desclogués l'esplèndida rosella
que mai se pot ben acabar d'obrí,
jo'm tornaria una daurada abella
sols per brescar el pòlen de son sí.
Que aixís la ting en mig de cella i cella
que aontsevulla sempre vaig amb ella
i fins en somnis ella sempre amb mi.

*
* *

Voldria ser aucell de les boscuries
no més per a salmodiar son nom
que traspassés, dessobre mes canturies
centuries i centuries,
beneït sempre i lloat de tothom.
Voldria haver del sol l'eterna flama
per a gravar son nom sobre'ls estels
qu'endut per les trompetes de la Fama
devallaria del profund dels cels,
encastellat en mig de resplandors
sobre cinquanta carros voladors,
en la gran calma de la nit sonora.
Llavors que santa és l'hora
i sants tots els instants
jo'l copçaria al càlzer de les mans.
Si jo sigués tan sols un'ombra d'ella
amansiria els lleopards del bosc;
les messes brotarien sots la rella
i els lliris d'aigua sobre'l foguer tosc.
Rebrollaria la morent vergella;
molçuts pradells serien els arenys;
irien de parella
els llops cervers amb la poruga ovella,
i els rossinyols amb els voltors dels grenys.
Si jo sigués l'arena que trepitja
li calçaria a son blanquíssim peu
unes sandalies de coral, de mitja
rosa de foc i mit floró de neu,
guarnides pe'l enginy del amor meu
i aixís l'agençaria
que al veure-la passar me semblaria
veure passà una verge a devant meu.
Si tu me deïes, benamada mia,
—de la blavor del cel
vui al meu front el més brillant estel—
jo l'amplitut del aire escalaria
i per ton noble front abastaria
la més brunyida gema
que mai dugué ta regia diadema,
Si de ta veu una ordre sobirana
pleit-homenatge a tot el mon demana,
sobre son eix giravoltant la terra
la he de gronxar a dintre'ls braços meus,
i com roenta esfera que s'atterra
en servitut rodolarà a tos peus.
Oh, aimia, tu, si'l meu amor sabessis
com d'ametller una florida branca,
seria com si dintre'l cor tinguessis
ja'l troç de cel que a dintre'l cor te manca.
Abeura'm dins la llum de ta mirada
que en ella sols l'ànima enamorada
pot apagar la set del seu amor;
sobre'l cristall de ta pupila clara

s'hi reverbera l'óval de ma cara
com si sorgís del fons d'un brollador,
i a l'ombra de les frondes solitàries
s'hi sent, com un murmuri de pregàries,
el nostre cor regalimar d'amor.

*
* *

Jo vui suspendre al bec de ma coloma
l'alé de ses paraules a mig dir;
me vui tot oferir
en sos altars com un granet d'aroma,
portant-li en flor l'escreix de juvenesa

i el sant tresor de mística puresa
del meu amor que pugui ben guardi.
Diga-li amor a aquella aimada mia
que per l'escalf que li alsaprema el si
la meitat de la vida donaria,
un collaret de besos penjarà
desobre del seu coll alabastri;
caminaria sobre enceses brases,
me tiraria sobre un camp d'espases
llabiejant son nom fins a mori!...

XAVIER CARBÓ MAYMÍ

Girona 1914.

POESIA MALLORQUINA

HIMNE DE PASQUA FLORIDA

Ventau, ventau aviat.
campanes de l'encontrada;
Jesús ha resucitat
en bona dematinada!

Amb l'Hortolà gloriós
Magdalena s'és trobada;
davant tantes resplendòs,
ella queia enlluernada.

Encara dins el llevant
sura una boira rosada,
com la despulla sagnant
d'una mortalla esqueixada...

Per entre els parrals en flor
la Puríssima és entrada,
amb les arrecades d'or
i la millor botonada;

Escampan la murta arreu,
la millor murta granada.
que ha de passar son Hereu,
el qui la mort ha afrontada.

Floriu, rosers de pastor,
que el sol ja surt per la prada;
Al·leluia en el Senyor,
que els aucells fan la passada!

GUILLEM COLOM.

(De «Juvenilia», llibre sortit de poc)

DE LES NOSTRES TERRES

Assemblea d'Organització Jurídica.—La Acadèmia de Jurisprudència i Llegislació de Barcelona, organitzà la sudita assemblea per aquest mes de abril. Assistiren Assambleistes de València, Aragó, Basconia i altres llocs d'Espanya.

En son manifest de convocatòria, la Acadèmia diu que ha acordat reunir l'Assamblea *per a procedir a l'organització jurídica d'Espanya, en forma que assegurí el degut respecte a les diverses espiritualitats que conviuen en son territori amb la que informa la legalitat vigent avui*. I després de protestar de les úniques concessions que les lleis actuals concedeixen als pobles de règimen divers, afirma que per a que siga possible donar-los-hi una solució integral, l'Acadèmia de Barcelona no crida exclusivament als tècnics, perquè els assumptos a tractar, són qüestions d'interès internacional i aquest no és patrimoni de cap tecnicisme. En el vinent número donarem compte de la celebració dels actes de l'Assamblea.

Congrés Universitari Català.—Coincidint amb la preparació de l'Assamblea d'organització Jurídica s'organitzà la celebració del II Congrés Universitari Català, sospès abans de festes, amb motiu dels conflictes que's presentaren.

Donat l'entusiasme que existia entre l'element universitari era d'esperar que la celebració del II Congrés, tingués caràcters d'aconteixement. La sessió inaugural s'efectuà el diumenge 7 d'abril, amb assistència del Ajuntament en corporació. Les deliberacions duraren tota la setmana següent, clausurant-se el Congrés el diumenge dia 14.

Adhesions.—Atentament invitats per les comissions organitzadores de l'Assamblea d'Organització Jurídica, i del II Congrés Universitari Català, «Nostra Parla», ha tingut l'honor d'enviar a ambdós actes la seva adhesió més fervent, ja que està informada la llur celebració, per un esperit de fonda catalanitat.

Autonomia Municipal.—L'Ajuntament de Vilafranca de Panadés honorant-se un cop més, ha donat novament una esplèndida mostra de la seva fonda orientació catalanesca, enviant al Ajuntament de Barcelona, una ben enrahonada exposició, demanant que la municipalitat de la capital, obri una enquesta entre els Ajuntaments catalans, sobre la declaració de la autonomia municipal.

L'Ajuntament de la ciutat ha respost magníficament a la iniciativa de Vilafranca obrint al efecte l'enquesta entre les municipalitats de Catalunya, passant fins ara de vint i cinc els que ja han respost. Ens dol no poguer copiar per manca d'espai les comunicacions que els diversos ajuntaments van enviant, i especialment la primera del de Vilafranca, a qual corporació hem de felicitar coralment.

De periodisme.—Podem contar des d'aqueix mes, com a nous companys en la tasca el setmanari «La Universitat Catalana» redactada per estimadíssims companys, lo que'ns priva de fer l'elogi de la serena orientació catalanesca i de la feconda actitud de joventut que l'informa, i ademés la revista «Les quatre barres» de Vilafranca del Panadés.

Ens plau emperó dedicar un punt apart, a l'aparició en la tasca de la premsa catalana, del nou diari «El Dia» que fan sortir els animosos elements nacionalistes de la vehina ciutat de Tarrasa. Per l'esforç que representa, i la ferma voluntat que l'inspira, nostra enhorabona i coral salutació aixís com els demés, en justa correspondència.

Centre Regional Valencià.—Degut a l'entusiasta actuació d'estimats amics nostres, podem donar la falaguera nova, de que aqueixa entitat, s'ha honorat d'una bella manera, declarant la llengua catalana oficial pels actes de la associació.

Festa del Centre Regionalista de Mallorca a Artà.—Organitzada per l'Associació «Minerva» de Artà, el Centre Regionalista de Mallorca celebrà a la pintoresca Vila mallorquina, una patriòtica festa de sentit regionalista que representà pels organitzadors un èxit sorollós.

Els excursionistes de Palma, sortiren cap a Artà a les 2'40 del dissabte dia 6, pernoctant en la vila.

A les 8 i mitja del matí del diumenge visitaren les coves, i a les cinc i mitja del cap-vespre es celebrà la festa cultural-regionalista en el Teatre Principal plé de gom a gom. Prengueren part en la festa «l'Orfeó» de l'Associació «Minerva» qui començà cantant el «Cant de la Senyera». Després feren us de la paraula N'Andreu Ferrer, digne president de «Minerva», N'Andreu Bordoy qui llegí un discurs sobre nostra llengua. En Llorenç Garcies, apotecari d'Artà. N'Antoni Quintana, qui improvisà un bell discurs, i en Joan Ferrer, tancant l'acte, nostre estimadíssim amic En Guillelm Fortesa, qui pronuncià un bell parlament, fent una vera dissecció dels partits xarucs que fins ara han actuat a Mallorca, contra els quins s'alça la força jove i idealitzadora del «Centre Regionalista».

Tots els oradors foren aplaudidíssims, com també «l'Orfeó», que cantà admirablement «L'Emigrant», «Marinenca», i «A Sol batent». Es recitaren ademés poesies, per En Miquel Durán, En Pere Alcamora, En Daniel Cano i en Jaume Busquets.

Després de celebrada la festa es reuniren els excursionistes i organitzadors, a la fonda de Can Rafel Esteve, aon fou servit un apat esplèndid regnant una gran cordialitat.

Felicitem al «Centre Regionalista» i «Minerva».

Conferència de Mn. Alcover.—L'Il·lustre filòlec mallorquí donà el dia 26 del prop-passat mes de març, al saló de sessions del Ajuntament de Palma, una conferència sobre «El llati vulgar, com a punt de partida, per a l'estudi de las llengües romàniques». No hi ha que dir que donada l'autoritat del conferenciant l'assumpte fou tractat sòlida i brillantment.

El nou hostatje.—Hem de fer a saber als socis de «Nostra Parla» que la entitat ha traslladat son local social al carrer de Boters, n.º 16, 1.ª pis, aon s'han instal·lat unes oficines permanents, de les quals n'està encarregat, el nostre bon amic En Josep Baró, despatxant cada dia de set a vuit del vespre.

Conferències.—S'està ultimant l'organització d'un curs de conferències, sobre l'unitat substancial de les nostres terres, dintre sa varietat peculiar; de les quals n'estan encarregats els homes més eminents de les nostres lletres. Fins ara es compta, amb En Carreras Candi, qui parlarà d'Història; En Pere Corominas, de dret públic; En Maspons Anglasesell, de dret privat; En Nicolau d'Oliver, de literatura; En Pompeu Fabra, de Filologia. En F. M.ª Folch Torres, d'art i en Frederic Rahola, de comerç. Oportunament es fixaran les condicions d'inscripció, local i dates que seran pels vinents mesos de maig i juny.

Lectura de Poesia Catalana.—En nostre hostatje, s'organitzen unes vetllades de Lectura de Poesia Catalana, per a els vinents mesos d'abril i maig, de les que n'estan encarregats els més coneguts poetes de Llengua Catalana. Inaugurarà la sèrie el president de «Nostra Parla», En Jaume Bofill i Matas, llegint un aplec de poesies de son llibre pròxim a sortir. Seguiran, En Joan Capdevila, En Josep M.ª Lopez Picó, En Jascinto Mustieles, i altres poetes que s'anunciaran oportunament. Anirem donant compte de la celebració d'aquestes vetllades, quin èxit esperem serà gros. Tots els nostres llegidors, i socis de «Nostra Parla» poden dar-se per convidats.

FABRICA D'ARTICLES DE LLAUNA
FERRO, ZENC I LLAUTÓ

DE

SAMUEL SANRAMA

Despaig: **Rosal, 12** - Tallers: **Salvà, 11**

ESPECIALITAT EN LA CONSTRUCCIÓ
DE FANALS PER A FERROCARRILS

BASTONS : PARAIGUES
OBJECTES PER A REGAL

La Parisièn

Concell de Cent, 344

(entre Roger de Llúria i Bruch)

Pintura Decorativa

J. BARÓ

TALLER:

Diputació, 199-botiga

La Veu de Mallorca

PUBLICACIÓ SEMANAL

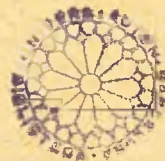

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:

ALMUDAINA, 6. CIUTAT DE MALLORCA

Suscripció trimestral 1 pta.

BÀSCULES

Caixes per a Capdals

Parlament, 9.

(Interior.)

BARCELONA

**Pibernat
Barcelona**

res. / 170